

[Undervisningsministeren.]

Sprog paa en forholdsvis let og udmærket Maade.

Skal vor Lærerstand staa paa Højde med Tiden, skal den gøre sin betydningsfulde kulturelle Gerning, kan den i et lille Land som vort — jeg fremhævede det i min Fremsættelsestale, jeg fastholder det her, og jeg vil fastholde det — ikke være helt uden Kendskab til et Par af Verdens Hovedsprog.

Det forstaaer hele vor Lærerstand ogsaa fuldt ud. Det er beundringsværdigt — det ærede Medlem Hr. Søren P. Larsen fremhævede det, og andre har antydet det — hvorledes mange Lærere frivilligt med store Opofrelser af Tid og Penge søger at erstatte deres manglende Kundskaber fra Seminarietiden.

Det ærede Medlem nævnte, at han vidste det fra de mange Ansøgninger til Lærer- og Overlærerembeder. Jeg ser det ogsaa i min nuværende Stilling. Da jeg saa Ansøgningerne igennem til et Overlærerembede i en Landsby i Nærheden af Aarhus, men altsaa ude paa Landet, hvor der er købstadmæssig Skoleordning, saa jeg af disse 60—65 Ansøgninger, hvor mange Lærere der havde taget Tillægseksamen i Sprog og Kursus paa Statens Lærerrhøjskole.

Men hvorfor skal man gøre det saa svært for dem? Nu tænker vi paa at lette det noget for den kommende Slægt, for dem, som ikke har Raad eller Tid og Lejlighed til selv at tilegne sig Sproget — og det er der mange, der ikke har eller ikke har kunnet have, og de skal nu have Lejlighed dertil.

Det ærede Medlem Hr. Vesterager nævnte Linedeling, og en enkelt anden Taler var ogsaa lige inde derpaa og sagde, at i tredje og fjerde Seminarieklasser, Lærerskoleklasse, maatte ogsaa den almindelige Uddannelse fortsættes. Ja vel, det sker ogsaa efter mit Forslag, der bevares stadig visse fælles Fag.

Saa kom det ærede Medlem Hr. Vesterager ind paa et meget vigtigt Spørgsmaal, et Hovedspørgsmaal. Det var dette: Hvilket Maal skal vi stille? Hvor mange Fag skal vi have? Maa jeg her indskyde som Overgang, naar man taler om denne Forøgelse af Fagene — den er jo ikke stor; der er Sprogene, det vil sige som obligatoriske Fag, de er der i Forvejen, som frivillige, og saa er der Sløjd, et Legemsfag, som jeg tillægger den allerstørste Betydning —, at det er jo ikke et Forslag om Folkeskolen, der foreligger, det er et Forslag om Folkeskolelærernes Uddannelse; Fagene i Folke-

skolen bliver nøjagtigt, som de er, dem rører Forslaget slet ikke ved.

Men saa siger det ærede Medlem Hr. Vesterager: Det, det kommer an paa, er dog Læsning, Skrivning og Regning; kan de det, og kan de lære Børnene i vor Folkeskole det, saa er der naaet det, der skal naas. Ja vel, det er rigtigt, i og for sig. Det ærede Medlem hentydede til de Udtalelser, der har været fremme fra Haandværks- og Handelskredse om, at alt for mange unge Mennesker ikke kan ordentlig Dansk, og der er noget deri. Men der er ogsaa Misforstaaelse deri; jeg skal søge saa kort, det er mig muligt, at udvikle begge Dele.

Der er noget deri, jeg har selv som Journalist og Redaktør gennem 40 Aar meget rig Erfaring for, hvor urigtigt Dansk skrives af Folk, som man burde forudsætte kunde skrive Dansk. Det gælder ikke i første Linie Arbejderne, der har gaaet i hvert Fald i den købstadmæssige Folkeskole; det gælder i første Linie Seminarister og Studenter, ja, selv Kandidater og Professorer. Man kan læse Ansøgningsskrivelser, der, hvis de var Besvarelser af en Stilopgave til Artium, vilde blive saa oversaaet med „Tredækkere“, at de næsten ikke kunde staa paa Papiret og vilde slaa Karakteren ned til mdl. eller tg. i hvert Fald. Det har jeg mange Erfaringer for. Tegnsætningen: rædselsfuld! — Det er rigtigt.

Min Erfaring gennem 40 Aars Virksomhed som Journalist og Redaktør er den, at de, der kan det danske Sprog, de, der kan skrive det rigtigst, klassisk rigtigst, var i hvert Fald i mine yngre Dage ældre Typografer, der havde staaet paa Accidentstrykkerier en længere Aarrække. De kunde deres Dansk, det var et fuldkommen Dansk, det overgik mange Danskklæres.

Men saa er det jo igen Spørgsmaalet: Hvor megen Vægt skal man lægge derpaa? Ja, her i dette høje Folketing, her i den høje Rigsdag — jeg hørte en Gang for nylig i en anden Sal og i en Sammenhæng, der her kan være ligegyldig, et morsomt Ord om en jydisk Husmand, der som Svar paa et Spørgsmaal sagde, at der er „ett' møj aa praaal' a“; og sidder vi her og hører paa Talerne fra denne Talerstol, vil vi hvert Øjeblik høre Sprogfejl, hvert Øjeblik, ikke blot Fortalelser, men rene Sprogfejl, vi gør os alle hvert Øjeblik skyldige deri.

Jeg sad i Aftes og noterede noget, som lige faldt min Hukommelse ind, Ting, som jeg hører Dag efter Dag, f. Eks. Forveksling af „de“ og „dem“; men det gaar jo igen i Bladene, og det hænger sammen med hele